

Dostosowanie warunków egzaminacyjnych do możliwości uczniów z dysfunkcjami

1. Uczniowie (słuchacze) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się **mają prawo** przystąpić do egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej spełniającej warunki ustawy o systemie oświaty.
2. Opinia poradni powinna być wydana nie później niż do końca września roku szkolnego, w którym odbywa się egzamin gimnazjalny, ale nie wcześniej niż po ukończeniu przez ucznia szkoły podstawowej.
3. Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego **mają prawo** przystąpić do egzaminu gimnazjalnego w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych na podstawie tego orzeczenia.
4. Uczniowie (słuchacze) chorzy lub niesprawni czasowo mogą przystąpić do egzaminu gimnazjalnego w warunkach i formie odpowiednich ze względu na stan ich zdrowia na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza.
5. W szczególnych przypadkach egzamin może być przeprowadzany w domu zdającego.
6. Za dostosowanie warunków i formy przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego do potrzeb uczniów (słuchaczy), o których mowa w punktach 1, 3 i 4, odpowiada przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego.
7. Dyrektor szkoły zobowiązany jest do zapoznania rodziców/opiekunów prawnych ucznia z możliwym sposobem dostosowania formy i warunków egzaminu nie później niż do końca zajęć dydaktycznych roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym odbywa się egzamin.
8. O odpowiednie dostosowanie formy i warunków egzaminu rodzice/opiekunowie prawni ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, niepełnosprawnego, niedostosowanego społecznie, chorego lub niesprawnego czasowo występują pisemnie do dyrektora szkoły w terminie do 15 października roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany egzamin gimnazjalny. Wniosek musi być udokumentowany odpowiednią opinią lub orzeczeniem poradni wymienionej w punkcie 1 lub zaświadczeniem lekarskim.
9. W przypadkach losowych orzeczenie lub zaświadczenie lekarskie rodzice/opiekunowie mogą przedstawić w terminie późniejszym, niezwłocznie po jego otrzymaniu.
10. Dla uczniów (słuchaczy) przystępujących do egzaminu gimnazjalnego, stosownie do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, przygotowane są zróżnicowane w formie (w niektórych przypadkach również w treści) zestawy egzaminacyjne (Tabela I) oraz opracowane różne sposoby dostosowania warunków egzaminacyjnych (Tabela II).

Tabela I - Rodzaje zestawów egzaminacyjnych dla uczniów trzecich klas gimnazjów przystępujących do egzaminu gimnazjalnego

Symbol zestawu	Zestaw egzaminacyjny		Odbiorca
	czcionka	treść	
GH-A1-... i GM-A1-...	Times New Roman 12 pkt	standardowa	uczeń bez dysfunkcji
GH-A1-... i GM-A1-...	Times New Roman 12 pkt	standardowa	uczeń z dysleksją rozwojową
GH-A4-... i GM-A4-...	Arial 16 pkt	dostosowana	uczeń słabo widzący
GH-A5-... i GM-A5-...	Arial 24 pkt	dostosowana	uczeń słabo widzący
GH-A6-... i GM-A6-...	Druk w piśmie Braille'a	dostosowana	uczeń niewidomy
GH-A7-... i GM-A7-...	Times New Roman 12 pkt	dostosowana	uczeń niesłyszący i słabo słyszący
GH-A8-... i GM-A8-...	Times New Roman 14 pkt	dostosowana	uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uwaga! Kolejne wersje tego samego zestawu otrzymują kolejne litery alfabetu, np. dla uczniów bez dysfunkcji – GH-B1-..., GH-C1-...

11. Wskazane jest, by członkiem zespołu nadzorującego egzamin dla uczniów uprawnionych do dostosowania warunków egzaminacyjnych (w specjalnie wydzielonej sali lub w domu zdającego) był nauczyciel znający specyficzne potrzeby zdających.
12. W czasie przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego należy zapewnić obecność specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego, w szczególności: oligofrenopedagoga, tyflopedagoga, surdopedagoga lub pedagoga resocjalizacji oraz tłumacza języka migowego, **jeśli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem** niepełnosprawnym lub niedostosowanym społecznie lub/i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
13. Członkowie zespołu nadzorującego egzamin dla uczniów uprawnionych do dostosowania warunków i formy egzaminu przed egzaminem zapoznają się z warunkami i formą przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego dla tych uczniów i nadzorują egzamin zgodnie z ustaleniami, a w szczególności:
 - a. odpowiednio dostosowują czas trwania egzaminu
 - b. wyznaczony przez przewodniczącego spośród członków zespołu nadzorującego nauczyciel wspomaga ucznia w pisaniu lub w czytaniu i w pisaniu – jeśli wymaga tego niepełnosprawność ucznia
 - c. **przed rozpoczęciem egzaminu** w obecności ucznia wpisują trzyznakowy kod i datę urodzenia ucznia na pierwszej stronie zestawu zadań i w karcie odpowiedzi
 - d. zamalowują kratkę z opisem *dysleksja* na pierwszej stronie zestawu zadań i w karcie odpowiedzi – jeżeli otrzymali informację od przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego o występowaniu tego rodzaju dysfunkcji u danego ucznia.
14. Uczeń uprawniony do dostosowania warunków egzaminacyjnych może korzystać z pomocy nauczyciela wspomagającego, o ile na podstawie dokumentu stanowiącego podstawę prawną do dostosowania warunków egzaminacyjnych zapewniono mu w toku edukacji taką organizację nauki i metodę pracy oraz został wdrożony do odpowiedniej współpracy z nauczycielem.

Tabela II - Sposoby dostosowania warunków egzaminacyjnych

Rodzaj dysfunkcji	Typ zestawu (czcionka i treść)	Sposoby dostosowania warunków egzaminacyjnych			
		Czas	Sala	Uwagi	
uczniowie niewidomi	dostosowany w piśmie Braille'a	możliwe wydłużenie czasu każdej części egzaminu gimnazjalnego o nie więcej niż 50% czasu regulaminowego	musi być oddzielna – gdy uczeń korzysta z wydłużonego czasu zdawania lub/i pomocy nauczyciela wspomagającego	np. maszyny do pisania pismem Braille'a lub specjalnie dostosowane komputery, lub/i kubarytmy oraz folie z przyborami do rysowania	Uczeń, który nie opanował pisma Braille'a, może korzystać z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu tekstów i treści zadań i zapisywaniu odpowiedzi.
uczniowie słabo widzący	dostosowany			przybory optyczne, z których uczeń korzysta na co dzień, dodatkowe oświetlenie	
uczniowie słabo słyszący i niesłyszący	dostosowany				Uczeń może korzystać z pomocy nauczyciela wspomagającego, który jeden raz przekazuje treść informacji z pierwszej strony zestawu egzaminacyjnego najlepszymi dla ucznia metodami (fonogesty, język migowy).
uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	dostosowany				
uczniowie niepełnosprawni ruchowo (w tym z dziecięcym porażeniem mózgowym)	standardowy			dostosowanie warunków organizacyjnych, w tym przystosowanie stanowiska pracy oraz zapisywanie odpowiedzi za pomocą komputera odłączonego od wewnętrznej i zewnętrznej sieci, z którego usunięto programy korekty językowej	Uczeń może korzystać z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i zapisywaniu odpowiedzi. (Warunki dostosowania nie powinny odbiegać od tych, do których uczeń został wdrożony w toku edukacji szkolnej.)
uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją rozwojową)	standardowy				<ol style="list-style-type: none"> 1. Członek zespołu nadzorującego jeden raz głośno odczytuje informacje z pierwszej strony zestawu egzaminacyjnego oraz teksty i treść zadań; uczeń w tym czasie powinien śledzić wzrokiem odczytywany tekst. 2. Uczeń może pisać odpowiedzi/rozwiązania drukowanymi literami. 3. Jeżeli pismo ucznia jest nieczytelne, może on zapisywać odpowiedzi za pomocą komputera z usuniętymi programami korekty językowej odłączonego od sieci wewnętrznej i zewnętrznej lub korzystać z pomocy nauczyciela wspomagającego, który zapisuje jego odpowiedzi. 4. Rozwiązania zadań otwartych są punktowane z zastosowaniem zmodyfikowanych kryteriów.
uczniowie z przewlekłymi chorobami somatycznymi	standardowy			dostosowanie warunków organizacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarza	
uczniowie z autyzmem	standardowy				Uczeń może otrzymać wsparcie nauczyciela, który koncentruje jego uwagę na wykonaniu zadań.

15. Jeżeli uczeń uprawniony do dostosowania warunków egzaminacyjnych korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego przy zapisywaniu odpowiedzi lub przy odczytywaniu poleceń i zapisywaniu odpowiedzi, przebieg egzaminu powinien być rejestrowany za pomocą dyktafonu (lub magnetofonu). Taśmy z zapisem przebiegu egzaminu należy opisać i umieścić razem z wypełnionym przez ucznia zestawem w bezpiecznej kopercie.
16. W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim ze sprzężoną niepełnosprawnością decyzję o sposobie dostosowania warunków egzaminacyjnych lub zwolnieniu z obowiązku przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego podejmuje dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku.
17. Uczniowie uprawnieni do dostosowania warunków i formy egzaminu gimnazjalnego **mogą** skorzystać z pełnego dostosowania warunków egzaminacyjnych, tzn. dostosowanego zestawu egzaminacyjnego (jeżeli jest przewidziany – patrz: Tabela I), wydłużonego czasu zdawania w wydzielonej sali oraz innego dostosowania (jeżeli jest przewidziane – patrz: Tabela II).
18. Dostosowanie formy i warunków egzaminacyjnych może być też częściowe, tzn. uczeń może skorzystać tylko z dostosowanego zestawu egzaminacyjnego (jeżeli jest przewidziany – patrz: Tabela I) lub/i dodatkowych urządzeń (nieprzeszkadzających innym zdającym) we wspólnej sali i w regulaminowym czasie zdawania.
19. Wszyscy uczniowie, dla których przygotowano są dostosowane zestawy egzaminacyjne (tzn. zestawy: A4, A5, A6, A7 lub A8), uczniowie z niesprawnością kończyn górnych oraz inni uczniowie uprawnieni do dostosowania warunków egzaminacyjnych **przystępujący do egzaminu w oddzielnej sali** zaznaczają odpowiedzi do zadań zamkniętych tylko przy danych zadaniach. Do karty odpowiedzi zaznaczenia będą przenoszone przez egzaminatorów zewnętrznych.
20. Członkowie zespołu nadzorującego egzamin w ogólnej sali egzaminacyjnej (wspólnej dla uczniów piszących różne zestawy egzaminacyjne) zobowiązani są do wpisania w zestawie dostosowanym indywidualnego kodu zdającego i jego daty urodzenia w obecności ucznia **przed rozpoczęciem odpowiedniej części egzaminu**.
21. W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, którzy zdecydowali się na pisanie egzaminu w sali egzaminacyjnej razem z uczniami bez specjalnych potrzeb, jedynym dostosowaniem będzie punktowanie odpowiedzi do zadań otwartych zgodnie z odpowiednimi dla tej grupy uczniów kryteriami.